

24 ЖОВТНЯ 2025Р.

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ЇХ ПОДОЛАННЯ
ШЛЯХОМ СТАЛОГО ПРАВОТВОРЕННЯ»

НТУ

<i>Владовська Катерина Петрівна, Коломієць Олександра Едуардівна,</i> ПОНЯТТЯ ЗВЕРНЕНЬ ГРОМАДЯН ТА ЇХ ВИДИ	134
<i>Крюкова Анна Миколаївна, Бегуш Наталія Вікторівна,</i> ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: ЯВИЩЕ ПАТЕНТНОГО ТРОЛІНГУ	136
<i>Можаровська Наталія Олегівна,</i> ГРОШОВИЙ ОБІГ: КОНЦЕПЦІЯ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОГО ІНСТИТУТУ	137
<i>Муляр Галина Володимирівна,</i> ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВИКЛИКИ СТАЛОГО ПРАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ	141
<i>Осоліхін Денис Анатолійович Бегуш Наталія Вікторівна,</i> ЗАХИСТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У СФЕРІ МЕДІА ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ПІД ЧАС ПОШИРЕННЯ ВОЄННИХ ФЕЙКІВ	143
<i>Падалкіна В. М. Кравець В. О. Хом'яченко С. І.</i> ПРАВИЛА ПЕРЕМІЩЕННЯ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ КОРДОН УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	145
<i>Пашинська Діана Юрійівна, Бегуш Наталія Вікторівна,</i> ТОРГОВЕЛЬНІ МАРКИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	147
<i>Смуригін Євгеній Олегович,</i> ФОРМИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ІНФРАСТРУКТУРИ: СВІТОВА ПРАКТИКА ТА ДОСВІД УКРАЇНИ	148
<i>Гулько Ярослав Олександрович, Сімакова Світлана Іванівна,</i> АНАЛІЗ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМКІВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ	151
<i>Кузьомко Тетяна Русланівна, Сімакова Світлана Іванівна,</i> АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ ТА ЗАХОДИ ЇЇ ПРОФІЛАКТИКИ	153
<i>Троцький Олег Олегович</i> ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ У ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЯК УМОВА СТАЛОГО ПРАВОТВОРЕННЯ	155

3. Король В. Адміністративна реформа та перспективи розвитку місцевого самоврядування. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, кафедра менеджменту і маркетингу. 2015. Режим доступу : <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/11531/1/Statia%2012.pdf>.
4. Авер'янов В. Б. Адміністративна реформа і правова наука. Право України. 2002. № 3. С. 20–27.
5. Кравченко О. Децентралізація влади в Україні: історія реформування, проблеми законодавчого унормування та шляхи підвищення ефективності впровадження. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2025. Юридичні науки, 129(1), 25-31. Режим доступу : <https://legal.bulletin.knu.ua/article/view/3541>.

Кузьомко Тетяна Русланівна,
студентка 2 курсу спеціальності D 8 ПРАВО
соціально-гуманітарного факультету
Білоцерківського національного аграрного університету

Науковий керівник: Сімакова Світлана Іванівна,
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри публічно-правових дисциплін соціально-гуманітарного факультету
Білоцерківського національного аграрного університету

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ ТА ЗАХОДИ ЇЇ ПРОФІЛАКТИКИ

У тезах конференції нами розглянуто основні причини та умови вчинення адміністративних правопорушень неповнолітніми. Проаналізовано правові норми чинного законодавства України та наукові підходи до визначення сутності адміністративної відповідальності неповнолітніх. Окрему увагу приділено системі профілактичних заходів, які застосовуються до неповнолітніх. Досліджено виховний характер адміністративних заходів і роль державних, сімейних та освітніх інституцій у запобіганні адміністративних правопорушень серед молоді.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, неповнолітні, правопорушення, профілактика, заходи впливу, виховання, деліктоздатність.

Адміністративні правопорушення, що вчиняються неповнолітніми, мають складну соціально-психологічну природу, обумовлену взаємодією низки факторів, серед яких домінують соціальні, психологічні та виховні чинники. Однією з головних проблем є те, що сучасна молодь проходить соціалізацію не найкращим чином, підлітки часто формують свої цінності під впливом сім'ї. Брак належного виховання та відсутність гідних прикладів для наслідування нерідко стають причиною повторного вчинення правопорушень. Сьогодні сімейні стосунки змінюються: часто між батьками й дітьми виникає емоційна віддаленість, байдужість до потреб і проблем дітей, а також нестача уваги до їхнього морального виховання. Такі обставини формують у підлітків почуття соціальної ізоляції, бажання самоствердитися через порушення встановлених правил.

Психологічні чинники, зокрема вікові особливості емоцій та волі підлітків, мають важливе значення у вчиненні ними правопорушень. У підлітковому віці властиве прагнення до самостійності, максималізм та емоційна нестійкість. На тлі недостатньо сформованої правосвідомості ці риси зумовлюють неусвідомлене або імпульсивне порушення адміністративно-правових норм.

Прагнення до визнання в групі часто спонукає підлітків до вчинення адміністративних правопорушень, як засобу самоствердження. Значну роль відіграє також вплив сучасних медіа, де популяризуються агресивні моделі поведінки, порушення законів або знецінення

моральних засад. Інформаційний простір формує у неповнолітніх викривлене уявлення, зокрема адміністративних проступків, таких як хуліганство, дрібне розкрадання чи порушення правил дорожнього руху.

Законодавство України, зокрема Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі-КУпАП) стаття 24 та стаття 184, передбачають виховний характер адміністративної відповідальності осіб віком від 16 до 18 років, що реалізується через заходи впливу, як-от попередження, догана чи передача під нагляд батьків або педагогічного колективу [1]. Як зазначає Савранчук Л.Л., ефективність таких заходів часто знижується через відсутність належного контролю з боку органів місцевої влади, навчальних закладів і соціальних служб. Недостатня координація дій між цими суб'єктами, а також формальний підхід до виховних заходів призводять до того, що профілактичний вплив не досягає мети, а неповнолітній не усвідомлює наслідків своєї поведінки[2].

Неповнолітні у віці від 16 до 18 років вважаються особливими суб'єктами адміністративного правопорушення. Для них держава передбачає спеціальні заходи впливу, переважно виховного характеру зокрема: публічне або інше вибачення перед потерпілим, попередження, догана або сувора догана, передача під нагляд батькам, педагогічному чи трудовому колективу [1]. Як показує судова практика показує, що насправді такі заходи впливу часто застосовуються формально, без достатньої уваги до їх виховної суті. Судді часто обмежуються винесенням попередження або догани без належного аналізу неповнолітнього, його соціального середовища чи психологічних особливостей.

Кодекс України про адміністративні правопорушення передбачає також можливість застосування до неповнолітніх адміністративних стягнень на загальних підставах, якщо йдеться про більш тяжкі проступки, зокрема дрібне хуліганство, жорстоке поводження з тваринами, незаконне зберігання наркотичних речовин без мети збуту. Проте й у цих випадках суди мають урахувати вік особи, її психічний стан, умови виховання та рівень усвідомлення протиправності діяння.

Адміністративна відповідальність неповнолітніх - це не лише юридичний механізм реагування держави на правопорушення, а й складова системи соціально-правового виховання молоді. Її ефективність визначається не суворістю заходів, а здатністю сприяти формуванню у неповнолітнього відчуття справедливості, відповідальності й довіри до закону. Саме у такому гуманістичному підході полягає сучасна тенденція розвитку українського адміністративного права, зорієнтованого не на репресію, а на виховання правомірної поведінки в молодого покоління [3].

Основну роль у профілактиці відіграє сім'я, яка є первинним соціальним осередком формування особистості. Ефективне виконання батьками виховної функції це не лише питання морального авторитету, а й юридичного обов'язку. Значне місце в системі запобіжних заходів посідають навчальні заклади. Їх діяльність не повинна обмежуватися суто освітньою функцією школа має виступати інститутом соціалізації, що формує в учнів правову культуру, моральні орієнтири та навички конструктивного вирішення конфліктів. З метою підвищення правосвідомості серед учнів доцільним є впровадження систематичних правових занять, лекцій, дискусій.

Вагомим аспектом є удосконалення виховних заходів. Їхня ефективність залежить від того, наскільки вони поєднують принцип гуманності з реальним виховним впливом. У сучасних умовах необхідно модернізувати перелік таких заходів, замінивши застарілі, малоефективні форми на більш результативні, як-от участь у громадських роботах виховного спрямування, соціально-психологічних тренінгах або програмах менторства. Такоїж думки дійшли українські дослідники, які пропонують запровадити альтернативні способи виховного впливу, наприклад, залучення неповнолітніх правопорушників до курсів із розвитку емоційного інтелекту, спільної роботи з психологом чи соціальним педагогом, а також проведення групових зустрічей із жертвами правопорушень у межах програм примирення [4].

Слушно вказано у праці Сімакової С.І., що пріоритетним завданням правоохоронних органів повинно бути формування здорової, правослухняної нації, попередження правопорушень серед неповнолітніх. Про те, щоб не мати справу з правопорушеннями

вчиненими неповнолітніми варто їх попереджувати та роз'яснювати неповнолітнім правопорушникам про наслідки вчинення правопорушень, та про відповідальність, яка настає в разі їх вчинення, а також про зміни в їхньому житті, які настануть при наявності судимості [5, с. 349].

Отже, ми дійшли висновку, що профілактика правопорушень має бути не лише реакцією на вже вчинені дії, а й постійною, системною роботою, спрямованою на запобігання порушенням ще на етапі формування проблемної поведінки. У цьому контексті важливим напрямом державної політики є створення ефективних міжвідомчих програм, які поєднують зусилля освітніх, соціальних, правоохоронних та громадських інституцій. Одним із таких прикладів може бути реалізація комплексних проєктів із правової освіти молоді, розвиток програм наставництва для дітей із неблагополучних сімей та для підлітків, які схильні до вчинення адміністративних правопорушень, а також підвищення кваліфікації педагогів і поліцейських у сфері ювенальної юстиції.

Література:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 1984 (статті 24, 184), Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, № 51, ст.1122 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
2. Савранчук Л.Л. Відповідальність неповнолітніх за адміністративним законодавством: проблеми та перспективи. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. №6. С. 245–248.
3. Адміністративне право: підручник / за заг. ред. проф. Ю.П. Битяка, проф. В.М. Гаращука та доц. В.В. Зуй. Харків : Право, 2013. 656 с.
4. Ткаля О. В. Особливості заходів адміністративного впливу, що застосовуються до неповнолітніх. Новітні кримінально-правові дослідження. 2016. С. 87–90.
5. Сімакова С.І. Структура характеру індивіда та її вплив на формування неповнолітнього злочинця. Політичні трансформації сучасного суспільства : Збірник матеріалів V Всеукр. наук.-практ. конф. (ПДАУ, 22 лютого 2024 р.). Полтава. 2024. С. 349-352.

***Троцький Олег Олегович**
Аспірант кафедри теорії та публічного права
Національного транспортного університету
м. Київ, Україна*

ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ У ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЯК УМОВА СТАЛОГО ПРАВОТВОРЕННЯ

В умовах сучасних трансформацій державного управління підвищення відкритості діяльності органів влади стає ключовим чинником зміцнення публічної довіри

Відтак реалізація принципу транспарентності у сфері правоохоронної діяльності перестас бути факультативним елементом державної політики. Він дедалі більше закріплюється у якості невід'ємної регулятивної функції. Завдяки його належному впровадженню окреслюються чіткі межі дискреційних повноважень посадових осіб та державних органів, забезпечуючи передбачуваність управлінських рішень і слугуючи превенцією порушень прав людини. Її ефективність визначається не деклараціями, а юридично закріпленими процедурами та інституційною здатністю до підзвітності й прозорості.

Сьогодні Україна перебуває у фазі масштабного реформування і трансформації державного управління. Повномасштабна війна, цифровізація, інформаційні маніпуляції та динамічні суспільні настрої створюють нові виклики для реалізації принципу транспарентності. В цих умовах прозорість та народовладдя залишаються правовим